

BESZÁMOLÓ A XV. TELEPÜLÉSFÖLDRAJZI KONFERENCIÁRÓL

BÜK, MŰVELŐDÉSI HÁZ 2018. ÁPRILIS 5-6.

LENNER TIBOR

A jubileumi konferenciára összegyűlt vendégeket NÉMETH SÁNDOR, Bük város polgármestere köszöntötte. Elmondta, hogy a város idén már 8. alkalommal adott otthont a konferenciának. Sok előadó itt kapott először lehetőséget szakmai bemutatkozásra és örömmel állapította meg, hogy a visszatérő kutatók mellett most is szép számmal foglaltak helyet új vendégek a hallgatóság soraiban. Polgármester úr hangsúlyozta, hogy a konferencia megrendezése Bük számára is fontos, hiszen a változó világban ez egy olyan szellemi műhely, ami alkalmat nyújt a tudományos eredmények eszmecsereje mellett baráti beszélgetésekre és a kellemes időtöltésre is.

A rendezvényt a házigazda Település-földrajzi Tudományos Egyesület nevében CSAPÓ TAMÁS ny. egyetemi magántanár nyitotta meg. A jubileumi alkalom lehetőséget kínált professzor úrnak egy rövid visszatekintésre. A konferenciát 2003-ban még TÓTH JÓZSEF professzorral együtt álmodták meg és három célt tűztek ki maguk elé. A tapasztalt kutató kollégáknak biztosítani a fórumot, hogy jelenlétükkel emeljék a tanácskozás szakmai színvonalát. A doktorandusz hallgatók beszéljenek a kutatásaikról és publikálják az eredményeiket. Végül pedig szélesre tárni a kaput a településföldrajz iránt érdeklődő nagyközönség előtt. Az azóta eltelt 15 év alatt 672 előadás hangzott el, és ma már méltán kijelenthető, hogy Szombathelyen jött létre az ország egyik legkomolyabb településföldrajz-kutatási műhelye. A másfél évtized során lényegében mindegyik geográfus képzéssel foglalkozó egyetemi tanszék, akadémiai kutatóintézet képviseltette magát a konferencián. Külön kiemelt ugyanakkor két állandó támogatót: a pécsi és a szegedi földrajzi doktori iskolákat, ahonnan minden évben a legtöbb oktató és hallgató jelentkezik előadásra. Kezdetben konferenciakötetben jelentek meg a kutatási beszámolók, de immár 7 éve az egyesületünk által kiadott Településföldrajzi Tanulmányok kínál publikációs lehetőséget az előadóinknak. Csapó Tamás köszönetet mondott a régi tanítványnak, kollégának, Németh Sándornak azért, hogy Bük város befogadta a konferenciát.

Az idei évben a magyar településhálózat általános problémái köré rendeződött a 44 előadás mondanivalója. Az első nap plenáris ülésén DÖVÉNYI

ZOLTÁN egyetemi tanár egy nagy ívű előadásban mutatta be a magyar városfejlődésben kimutatható utakat és tévutakat. Szemléletesen ábrázolta az európai várostörténet 2000 éves korfáján a magyar városfejlődés utcáit és zsákutcáit, mint faágakat. Külön elemezte azokat a történelmi korszakokat, ahol a fejlődés nem feleltethető meg egymásnak és azokat, ahol ezek az ágak újból összefonódtak. Az őt követő KOVÁCS ZOLTÁN akadémikus korunk dilemmájáról beszélt: a szegregáció és diverzitáskutatás lehetőségeiről a nagyvárosi terekben. Alapkérdése az volt, hogy mire fókuszáljon a kutatás? A városi társadalmi csoportok elkülönülését (szegregációját) vagy keveredését (diverzitását) kell-e vizsgálni? A két megközelítési mód ugyanis eltérő, annak ellenére, hogy ugyanazon érme két oldaláról van szó. A szakember annak a véleményének adott hangot, hogy a posztmodern városi társadalmak kutatásában az elkülönülésről a keveredésre terelődik egyre inkább a figyelem. Az előbbi ugyanis kirekesztő paradigmán alapul, míg az utóbbi feltételezi a befogadóbb, sokszínű társadalmi közeget. BAJMÓCY PÉTER egyetemi docens az urbanizáció területi különbségeit vizsgálta meg a Kárpát-medencében az 1950-2011 közötti időszakban. Kérdésként azt fogalmazta meg, hogy a hasonlóságok vagy a különbségek a meghatározók-e ebben a folyamatban a jelzett időszakban? Milyen típusokat lehet megkülönböztetni az urbanizációban? Azon a véleményen volt, hogy látszólag közös volt az út, valójában mégis eltérő típusok rajzolódtak ki. Nemcsak az országok, hanem a régiók között is jelentős különbségek mutathatók ki, hiszen különböző időszakokban más-más típusú városok és térségek voltak az urbanizáció nyertesei, illetve vesztesei. EGEDY TAMÁS tudományos főmunkatárs az urban sprawl és az ingázás környezeti kihívásait elemezte a budapesti városségióban. Problémafelvetésében a mobilitás és a térhasználat között fellelhető összefüggések bemutatására törekedett a főváros térségében. Megállapította, hogy az a változás, hogy az emberek lakóhelye térben egyre inkább elkülönül a munkahelytől, a munkaerő térbeli mobilitásának növekedését eredményezte az ezredforduló után. Az ingázás új formáinak megjelenése (pl. keresztirányú ingázás az agglomerációs települések között) számos területi változáshoz vezet: a mezőgazdasági területek csökkenéséhez, a mesterséges felszínnek bővüléséhez, a személygépkocsi-használat növekedése pedig az ökológiai lábnyom növekedéséhez. A szombathelyi Savaria Földrajzi Tanszéket BALOGH ANDRÁS egyetemi docens előadása képviselte. Klasszikusnak mondható témaválasztását – falu és morfológia – a feltett kérdések tették aktuálissá és izgalmassá: falu-e még a falu? Milyen tipikus és atipikus esetek határolhatóak le? Melyek a faluképet meghatározó tényezők a napjainkban? Szólt arról is, hogy a kutatás eredményei hogyan vihetők át a gyakorlatba, például a Településarculati kézikönyvekbe?

Az este folyamán rendezett baráti vacsorán köszöntötték fel a rendezők Dövényi Zoltánt 70. születésnapja alkalmából. Másnap három szekcióban

folytatta a konferencia a munkáját, ahol a legkülönbözőbb megközelítésben mutatták be az előadók a településföldrajzi kutatási eredményeiket.